

õigeusu koguduse kihelkonnakool. Venestamise hoogsamaks ajaks oli XX aastasaja algus, kus rutuliselt venekeelseid ministeeriumikoole asutama hakatakse, et sellega õpilasi vallakoolidest ära meelitada. Nii avatakse 1903. a. Kasepää külas 1-kl. ministeeriumikool. 1900. a. avatakse Kallastel haridusministeeriumi 1-kl. algkool, mis 1902. a. töötas, siis aga Torilas avatava 2-kl. ministeeriumikooliga ühendati. 1913. a. avatakse Varnjas haridusministeeriumi 1-kl. algkool, mis töötab 1918. a. 1918. a. jääb seisma Rootsiküla ja 1919. a. Nina kool; need moodustatakse ümber üheks 4-kl. algkooliks, mis hakkab töötama end. Nina kooli majas. 1920. a. lõpetavad tegevuse Lahepera, Naelavere, Pealsekivi ja Aapsipää kool ja moodustatakse 6-kl. kõrgem

54. joon. Alatskivi loss, Foto tundmata.
milles praegu kõrgem algkool asub.

algkool Alatskivi mõisa härrastemajas. Varnja vene kihelkonnakooli, mis kuni 1918. a. töötas, võttis 1921. a. Maakonna-valitsus üle ja avas 2-kl. algkooli venelaste jaoks. 1919. a. moodustati Torila end. vene ministeeriumikool 6-kl. kõrgemaks algkooliks. Kallastel moodustati ka 1919. a. 4-kl. algkool (vene õppekeelega). 1882. a. avati Pala mõisas tütarlaste kihelkonna-kool. Läänud aastasaja lõpul jäid seisma Alasoo ja Suurlahe kool.

Muinasjäänused. Kiviajast on muuseumis 9 leidu. Neist on üks silmaga kivist kirves leitud 1920. a. Aapsipää külas Reinukese tl, nähtavasti kiviaegsest kalmest, sest sellega koos on maas olnud ka inimese luid. Teised leiud, silmaga kivist kirved, on leitud: 1) Omedu kl Jüripiitri tl maast; 2) Sassukvere külast; 3) Alatskivi valla tl maast; 4) kustki kirikumõisa maast ja 5) Kavastu valla Meoma tl maast.